МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

НАСТАВНА ПРОГРАМА

ПРАКТИЧНА НАСТАВА

III ГОДИНА

ЗЕМЈОДЕЛСКО-ВЕТЕРИНАРНА СТРУКА

Техничар за фармерско производство

Скопје, 2007 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ПРАКТИЧНА НАСТАВА

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: техничар за фармерско производство

1.2.2. Струка: земјоделско - ветеринарна

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Практична обука

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Трета

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 6 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 216 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Задолжителен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по предметот ***практична настава*** ученикот стекнува знаења и вештини и се оспособува:

- да извршува практични операции и задачи при одгледување на поледелските култури;
- да подига и одржува овошен и лозов насад;
- да произведува градинарски расад и да одгледува градинарски култури;
- да одгледува тутун;
- да изведува операции при манипулација на тутунот;
- да извршува работни операции при одгледување на домашни животни;
- да применува агрохемиски средства;
- да применува мерки за заштита при работата;
- да развива работни навики и работна дисциплина;
- да развива позитивни ставови за заштита на животната средина.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно следење и совладување на наставните содржини, односно за постигнување на поставените цели по предметот ***практична настава*** потребно е ученикот да поседува претходни знаења од наставните предмети: педологија, агрохемија и земјоделска техника од втора година, како и од предметот основи на земјоделие со ветеринарство од прва година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структуирање на содржините за учење

Тематски целини	Бр. на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. ПОЛЕДЕЛСКО ПРОИЗВОДСТВО	**36**	**Ученикот:** - да избира терен и почва за производство на поледелските култури; - да учествува при сеидба на поледелските култури; - да избира квалитетен семенски материјал; - да го определува плодоредот на поледелските култури; - да применува мерки на нега на поледелските култури; - да врши заштита, наводнување и прихранување на поледелските култури; - да учествува при прибирање на поледелските култури; - да учествува при складирање на поледелските култури.	- Објаснување на начините на извршување на практичните операции и задачи во поледелското производство; - демонстрирање на практични операции и задачи; - поттикнување на самостојно извршување на практични работни задачи.	- Поледелско производство - Земјоделска техника

2. ЛОЗАРО-ОВОШТАРСКО ПРОИЗВОДСТВО	**36**	- Да произведува лозов насаден материјал; - да подготвува саден материјал; - да го определува времето и формите на садењето; - да засадува, крои, одржува и негува лозја; - да бере грозје; - да изведува работни задачи во семениште, растило матичник и вкоренилиште; - да ги крои, одржува и негува овошките; - да ги бере овошните плодови.	- Демонстрирање на постапките за изведување на одредена практична работа; - демонстрирање на постапката за извршување на работите во лозаро - овоштарското производство; - поттикнување за самостојно извршување на задачите.	- Лозаро-овоштарско производство - Земјоделска техника
3. ГРАДИНАРСКО ПРОИЗВОДСТВО	**36**	- Да избира место за подигање на зеленчукова градина; - да избира квалитетен семенски материјал за репродукција; - да учествува при подигање на заштитен простор; - да изработува топла леа и да подготвува биотопливо; - да произведува расад на отворен и во заштитен простор; - да произведува посадочен материјал.	- Објаснување на начините на подигање на градина; - демонстрирање на квалитетен семенски материјал; - демонстрирање на изработка на рамка и каса за топла леа; - демонстрирање работни операции за пикирање и нега на расад.	- Градинарско производство - Земјоделска техника

4. ТУТУНСКО ПРОИЗВОДСТВО	**36**	- Да избира место за одгледување на расад за тутун; - да произведува расад за тутун; - да го одредува времето, начинот и густината на расадувањето на тутунот; - да изведува операции за нега на тутунот; - да изведува операции за манипулација на тутунот после берба; - да го класифицира и проценува квалитетот на тутунот; - да изградува позитивен став кон тутунското производство.	- Објаснување на начините на извршување на практични операции; - демонстрирање на одделни работни операции и задачи; - поттикнување на самостојно работење во групи, парови и индивидуално.	- Поледелско производство - Земјоделска техника
5. СТОЧАРСКО ПРОИЗВОДСТВО	**36**	- Да учествува во исхраната, сместувањето и хигиената на домашните животни; - да го оценува екстериерот на домашните животни (визуелно и со помагала); - да ги применува методите на одгледување на домашните животни; - да ја испитува млечноста, носивоста и гојноста на домашните животни; - да ја одредува половата зрелост на домашните животни;	- Извршување на работни задачи во сточарското производство; - демонстрирање на одделни работни операции; - демонстрирање на примена на заштитни мерки при работа; - поттикнување на самостојно работење преку организирање на работа во групи, парови и индивидуално.	- Сточарско производство - Земјоделска техника

		- да врши основни практични операции и работни задачи за одгледување, нега и заштита на добитокот.		
6. ЗЕМЈОДЕЛСКА ТЕХНИКА	**36**	- Да ги одредува условите за работа со земјоделската техника; - да ракува со машините за основна и дополнителна обработка на почвата; - да ракува со поедноставна земјоделска техника; - да применува заштитни мерки при работа со земјоделската техника; - да стекне навика за одржување на земјоделската техника; - да ја почитува работната дисциплина.	- Информирање за условите за работа со земјоделската техника; - демонстрирање на работни операции при ракување на одделни земјоделски машини; - демонстрирање на примена на заштитни мерки при работа; - поттикнување на самостојно работење при ракувањето со земјоделската техника.	- Поледелско производство - Земјоделска техника

4.2. Наставни методи и активности на учење

Според зацртаните цели на задолжителната програма ***практична настава*** ќе се применуваат: дискусија, демонстрација, објаснување, инструирање, набљудување, работа во групи, работа во парови, индивидуална работа, истражување и самооценување.

Активности на ученикот: вежба предвидени работни операции, открива односи и законитости, анализира, дискутира и презентира, истражува, критички размислува и одлучува, забележува, поставува прашања, доведува во врска (создава врска), пишува, анализира, диференцира, детерминира, покажува, применува, коментира и притоа тимски соработува со групата, сам се оценува и сл.

Активностите на наставникот: планира, организира и реализира практична настава, објаснува, организира работа во групи, ги поттикнува учениците на конгнитивно, психомоторно и афективно однесување, организира и реализира посета на: земјоделски стопанства, Факултетот за земјоделство и храна, педолошки и агрохемиски лаборатории, Институтот за семепроизводство, саеми, врши проверување и оценување на резултатите на учениците.

4.3. Организација и реализација на наставата

Наставата по предметот ***практична настава*** треба да се реализира преку изведување на практични операции, вежби, практични задачи во училишни економии, реални училишни компании и работилници. Со цел за поуспешно стекнување на знаења и умеења кои се однесуваат на психомоторната и психосоцијалната компонента, при организацијата и реализацијата на наставата по овој предмет треба да се остварат одредени практични активности и во соодветните трговски друштва од земјоделството. Карактерот на овој наставен предмет бара специфична организација на наставата, односно поделба на паралелката во две групи, што овозможува квалитетна настава и следење на процесите на работата.

4.4. Наставни средства и помагала

Предметот ***практична настава*** има пред се практично значење кое се остварува преку реализација на одделни вежби, демонстрации, практични операции и работни задачи. Затоа, при реализацијата на наставниот процес потребно е користење на разновидни наставни средства и помагала: слики, цртежи, машински елементи, земјоделски машини, трактор, макети, филмови, дијафилмови, телевизиски снимки, апарати, прибор, графоскоп, печатен материјал (учебници, прирачници, дневници, весници, странски списанија), како и разновиден материјал (педолошко-агрохемиски материјал, семенски материјал, хербариумски материјали, инсектариуми и сл.).

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Следењето и оценувањето на постигањата на учениците по предметот ***практична настава*** треба да се врши плански, систематски и континуирано во текот на учебната година. Тоа се остварува во соработка со сите учесници во воспитно-образовниот процес. Се остварува преку најразновидни форми и постапки: усни проверки, проверки и оценување на практичните способности и стекнатите вештини на учениците при вршењето на вежбите и практичните задачи.

Во текот на учебната година учениците се оценуваат најмалку со по две оценки во секое полугодие, а се утврдуваат полугодишни и годишни оценки.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по наставниот предмет ***практична настава*** треба да поседува лични, професионални и педагошки карактеристики, да е психофизички здрав, да е комуникативен и отворен за соработка, да поседува високи етички вредности, да ги применува литературниот јазик и писмото на кои се изведува наставата, да стекнал содоветно стручно образование, со и без работно искуство, да ја сака наставничката професија, да е добар организатор, креативен и способен за иновации во наставната технологија и постојано да се самообразува во струката и во педагошката област.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставната програма ***практична настава*** ја реализираат наставници со завршени студии по:
- земјоделство.

Наставниците треба да имаат педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит, согласно со Законот за средно образование.

6.3. Стандард за простор

Соодветно на карактерот на програмските содржини и целите што треба да се постигнат преку овој предмет, потребно е наставата да се реализира во специјализирани кабинети, како и во училишни економии, реални училишни компании, училишни работилници и соодветни земјоделски стопанства.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: мај 2007 година

7.2. Состав на работната група

1. Бранко Алексовски, раководител, Центар за стручно образование и обука - Скопје
2. д-р Мирко Михаиловски, професор, Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје
3. Сашо Стефановски, наставник во ССОУ „Киро Бурназ" - Куманово
4. Драган Петрушевиќ „Оранжерии" - Куманово

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09.2007 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по ***практична настава*** ја одобри министерот за образование и наука со решение број ***11-4631/24*** од ***21.06. 2007*** година.